N°. 178. 18[illegible]

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot [illegible] regels . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer . . . . » 0.15.
Behalve de [illegible] cts. zegelgeld.

DINGSDAG 20 DECEMBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ [illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » [illegible]

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 60, Ned. Cour.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN MAANDAG, 19 DECEMBER.

Voortzetting der beraadslagingen over het voorstel der [illegible]egen leden.

De heer GROEN stelt op den voorgrond, dat er geen enkel [illegible] der Kamer is, hetwelk niet gelooft, dat het voorstel zal verworpen worden; het getal stemmen is bijna berekenbaar. [illegible] waar dan die belangstelling in hetzelve: z. i., omdat het deze vraag geldt: zal het door de verwerping van het voorstel gelukken, de voorstellers tegenover de meerderheid in de Kamer en tegenover het Ministerie te doen voorkomen als vrienden bij uitnemendheid van het Nederl. volk?

Spr. zal intusschen het voorstel beschouwen: 1°. als middel ter voorziening in den tegenwoordigen nood; 2o. als fragment van een finantiëel systema; 3°. als een middel van oppositie, en 4°. als kiem van bederf des constitutionelen gouvernements. En hij zal dan overgaan, om aan te stippen, wat hij verlangt.

Spr. plaatst vooraf nog eenige preliminaire opmerkingen [illegible] karakteristiek van het voorstel. Zou hier niet de wat prosaïsche vergelijking gelden van het vischje, dat men door een lokaas aan den angel wil gebragt hebben? Daarom zeker wil men van den angel niet hebben gewaagd.

Maar, om tot de behandeling der bedoelde vier punten te komen, na al het gezegde kan Spr. kort zijn over het eerste: het is toch zeker, dat het hier een verlies voor de schatkist geldt van 16 ton, en dat dit eene stoute greep is in het finantiëel stelsel en eene stoornis in de huishouding van het systeem van de gemeenten.

Verschillende twijfelingen zijn bij hem gerezen, en zullen waarschijnlijk ook wel niet weggenomen kunnen worden, ook na de uitnemende redevoeringen, die men van de voorstellers te wachten heeft; die twijfelingen zijn: of die klasse gebaat zal worden, die men meent aldus dat geholpen moet worden? Of de accijnsen zoo verwerpelijk zijn? Of zij niet zullen rijzen in de publieke opinie, na verkregen ondervinding? Of het vleesch in Engeland duurder zal [illegible] voorstel niet is eene illusie of mystificatie [illegible] niet is eene soort van spotternij met de geringe klassen, in plaats van eene bate?

Wat den toestand der geldmiddelen van den lande betreft, deze is voorzeker gunstig te heeten; maar er is nog weinig geamortiseerd, er wordt voorziening vereischt in vermeerderde uitgaven, en men rekent steeds op de O. I. baten in haren vollen omvang. Bij die onwedersprekelijke feiten, acht Spr. het voorstel niet van onbedachtzaamheid vrij te pleiten; en de heer THORBECKE heeft wel gezegd: de zaak was sinds lang in staat van wijzen, — maar de voorstellers waren het zelve lang niet eens: de heer THORBECKE wilde het geslagt afschaffen, en de heer VAN BOSSE, de brandstoffen.

Wat het *tweede* punt betreft, het voorstel is een fragment van een finantiëel systema. Spr. staaft dit door de Memorie van Toelichting. Het is, zegt hij, maar een brokstuk van volgende veranderingen, een begin, van aanval op het geheele accijnsstelsel. Hem verwondert het hoogelijk, dat [illegible] slag heeft gedaan, daar deze steeds een aequivalent, bijv. afschaffing van belastingen, heeft voorgestaan. Volgens Spr. moet dit voorstel langzamerhand uitloopen op rentebelasting, en hij herinnert hoe in 't voorjaar van 1851 eene voordragt van zoodanige belasting door velen hier is ter zijde gesteld, als opleverende Grondwetschennis en partiëel Staatsbankroet. De heer SLOET had toen gezegd dat het was eene wet-*Proudhon!*

Wat het *derde* punt aangaat, spr. vindt hier een middel van oppositie, eene politieke demonstatie, eene manoeuvre om op de verkiezingen te werken, en ondersteunt in dit opzigt wat door de heeren v. d. Brugghen, Oosting, Schimmelpennink v. d. Oije en andere redenaars gezegd is. Volgens hem is het geene inquisitie, als men hier over de politieke strekking van een voorstel, een maatregel spreekt. Geene politieke zaak kan, zegt hij in abstracto beschouwd worden. Hij wederlegt den aanhef der Memorie van Beantwoording en komt tot de slotsom, dat men wel op personen en omstandigheden mag letten bij eene beoordeeling van een staatkundigen voorslag; dat hij zich die vrijheid veroorlooft, maar dat het hoofdzakelijk is een persoon, aan wien hij overigens alle hulde bewijst, waarin het karakter en de geschiedenis van het geheele voorstel ligt opgesloten. Spr. slaat een terugblik op de rigting der liberale oppositie sedert het voorstel der herziening der Grondwet in 1844 tot op de aftreding van den heer Thorbecke, als minister. Hij zegt, dat die oppositie thans streeft, om te herwinnen wat zij verloren heeft en om weer aan het bewind te komen, en hare politiek van Staats-alvermogen, scheiding van opvoeding en onderwijs, ondergeschiktheid der gezindheden aan de publieke dienst, centraliatie enz. weder in te voeren.

Deze oppositie, zegt Spr., heeft ondermijning van het Ministerie ten doel. Zullen wij dit afkeuren, vraagt hij, en hij antwoordt: Ik niet; integendeel: het is geoooloofd, te verlangen, die magt weêr in handen te hebben, die men noodig acht voor het goed beheer van den staat; maar als ik het *doel*, de oppositie, goedkeur, dan nog is dit niet het geval met het *middel*.

De voorstellers zeggen: het is ons niet te doen uit bejag naar populariteit; maar Spr. antwoordt: het voorstel, het middel van oppositie, staat geheel in verband met de verkiezingen en met de zucht tot omverwerping van het Ministerie. Daarom meent Spr. ook, dat het niet kan aangenomen worden, en dat, wat de voorstellers zeggen van verwachting van aanneming, slechts eene oratorische wending is.

Hij karakteriseert het voorstel als eene loutere voorspiegeling van finantiële voordeelen met het oog op verkiezingen; maar hij treedt volstrekt niet in de bedoelingen; hij let alleen op de daadzaken en omstandigheden.

Ten *vierde* acht hij 't voorstel als in zich te bevatten de kiem van bederf van het constitutioneel gouvernement.

Hij raakt vooraf [illegible] mededeeling nopens de zaak der [illegible] hierarchie, en vraagt of het wel geheel openhartig was geweest, toen de Regering den 18 April verklaarde, dat er *geenerlei* mededeeling van het Hof van Rome plaats had gehad?

Doch, om tot zijne stelling terug te keeren, hij vindt hier de kiem van bederf van eene constitutionele regering, omdat het z. i. al de nadeelen heeft van eene democratische regering ten gevolge, *a.* van de verhouding, in welke het de Kamers brengt tot de kiezers: *b.* tot de behartiging der volksbelangen en *c.* van handhaving der orde en der rust in het land.

Ad. *a.* Het is inderdaad eene *lex agraria*, eene gelduitdeeling, eene opoffering der schatkist; het strekt, om de aandacht der kiezers te vestigen op de afschaffing van belastingen, eene gevaarlijke voorspiegeling voor den nietdoordenkende; en zoo vreest Spr., dat men hier de tijden kan beleven, dat het lidmaatschap der Kamer zal worden verkocht: daartegen wil hij dat men wake door afkeering van dit middel.

Ad. *b.* Hij betoogt, dat de ware volksbelangen er door zullen lijden; want bij de beraadslagingen over de begrooting heeft men van de zijde der voorstellers, reeds de strekking gezien, om op de intellectuele ontwikkeling der Natie minder aan te dringen, of is die meer op den achtergrond geschoven, of ondergeschikt gemaakt aan materiële ontwikkeling, — blijkbaar alles onder den indruk ter voorbereiding tot afschaffing van den accijns op het geslagt, alle groote volksbelangen zijn buiten behandeling gebleven door de voorstellers, onder den indruk van hunnen [illegible] om ook op de bedoelde hoogere belangen te letten, heeft bij hen geen weêrklank gevonden.

Ad. *c.* Hier wijst Spr. op de overdrijving van vele voorstellingen door de opstellers en voorstanders van den voorslag gemaakt.

1°. Wat aangaat den toestand der finantien en het vraagstuk van de afschaffing der accijnsen. Hij vergelijkt deswege de stellingen der memorie van toelichting, ook in de onderdeelen, met de vroegere gezegden en stellingen van den heer VAN BOSSE, waaromtrent eene volkomen tegenspraak bestaat. Ook haalt hij aan, wat de heer SLOET tot OLDHUIS onlangs gezegd heeft over den middenstand, in vergelijking met hetgeen die redenaar deswege een jaar geleden gezegd heeft, toen hij dien toestand als zeer goed en vooruitgaande had afgeschilderd.

Nu komt hij tot overdrijving, welke hij van andere zijden buiten de Kamer, en ook in de Kamer, heeft ontwaard: Hij heeft gelezen: »dat de antirevolutionnaire partij de Natie zou willen doen uithongeren, omdat zij met eene zwakke Natie meer hare beginselen kan doen zegevieren» zoo sprak de *Grondwet*, en dit werd met welgevallen door den *Tijd* overgenomen.

Maar in de Kamer zelve, in hare meer parlementaire taal, is hetzelfde gezegd, althans dat denkbeeld van uithongering vooruitgezet: alsof wij steenen harten hadden! Dit acht spr. beleedigend voor de Kamer, en in revolutionnaire tijden hebben, ongelukkig genoeg, dergelijke voorstellingen tot wraakoefening des volks maar al te vaak aangespoord.

Sprekers slotsom is dus, dat dergelijke voorstellingen in strekking en rigting gevaarlijk zijn voor de orde en rust in den lande, en hij noemt den voorslag zelven ongehoord. Hij hoopt, dat populariteit hier plaats zal maken voor innig besef van- en zorg voor nationaliteit; en dat zal afhangen van de houding van het tegenwoordige kabinet; dit nu brengt hem tot hetgeen hij van dit Ministerie verwacht.

Wij hebben, zegt hij, »een zwijgend Ministerie.» Hij maakt daaruit op, dat het naar raad verlangt en hij zal dus zijn $\frac{1}{75}$ deel van dien raad geven;

1°. in betrekking tot de politieke omstandigheden. Hier is noodig zorg voor de defensie des lands; hier is noodig, dat wij op onze eigene krachten vertrouwen: dat wij op geene bondgenooten rekenen; maar hiertoe is dan ook noodig geene finantiële desorganisatie. Dit alles sluit echter niet in, dat er *niets* moet gedaan worden.

2°. hij ziet ook niet op, om *iets* te doen door de koloniale finantiën;

3°. hij wacht niet met geduld, maar met ongeduld, en acht zich niet te vreden met de verklaring der Regering, dat »zoodra mogelijk» tot maatregelen zal worden overgegaan; hij verwacht geene bepaalde *toezeggingen*, maar *daden*.

4°. Zijn raad is om tot practische uitkomsten over te gaan, en wel: *a.* dat men vooral lette op de hoogere belangen des volks, op bevordering van [illegible] zeden; — *b.* dat men zorge voor *al* de belangen des volks, dat men daarom volharde in zuinig beheer, maar daarom die zorge niet doe ontaarden in karigheid; en *c.* dat het Ministerie in hetgeen het voor de finantiën en voor minvermogenden doet, stelselmatig te werk ga; niet zóó, dat het zich concessiën laat afdwingen. Besteedt, zegt Spr., de amortisatie tot vermindering van opcenten, maar laat de grondslagen van het belastingstelsel onaangeroerd.

Men moet het oog vestigen op den bekommerenswaardigen toestand der mindere klasse: zoo is verlangd. Spr. zal eindigen met twee spreuken. Er is gezegd: »het vraagstuk der voeding van het volk is aan de orde van den dag.» Hij zegt: »het vraagstuk van de opvoeding van het volk is aan de orde van den dag, en daaronder is de voeding begrepen.»

Ten andere zegt hij: »zoekt eerst het koningrijk Gods en zijne geregtigheid en alle deze dingen zullen u toegewezen worden.»

Hij heeft nog eene aanmerking, in verband met hetgeen de heer VAN WINTERSHOVEN gezegd heeft over den reactionairen gang der regeringen sedert 1848. Spr. deelt in sommige opzigten dat denkbeeld; maar wijst er op, dat dit het consequnt gevolg is van de theoriën zelven, die in 1848 gezegevierd hebben. Hij brengt dit in verband met de ontwikkeling dier theoriën en komt terug op het voorstel tot Grw.-herz. in 1844 gedaan, en deszelfs beoordeeling en veroordeeling vooral door den heer VAN [illegible], die er in zag de verandering van het Koningschap in een president van eene republiek. De Regering zeide toen ook, dat zij »zoodra mogelijk» de noodige maatregelen zou nemen; maar zij heeft dit niet gedaan, en toen heeft men drie jaren daarna, onder den indruk van omstandigheden, meer moeten geven, dan men verlangd had, ofschoon door hoogeren zegen behoed voor eene toepassing, die misschien nog de bedoeling der voorstellers zou zijn te boven gegaan.

De heer DONKER staat met schroom op, om zijne taak te vervullen, en maakt niet de minste aanspraak, om wat nieuws te vertellen. Spr. begint evenwel met een groot nieuws; want het is hem onverklaarbaar, hoe, na het zoo voortreffelijk Voorloopig Verslag, de voorstellers hun voorstel niet hebben ingetrokken! Met »bescheidenheid» merkt Spr. dan ook op, dat hij het voorstel acht ontijdig, ongepast en ondoordacht. De heer DONKER meent evenwel, dat de Mem. van Beantw. der voorstellers is een »keurige arbeid», doch hij wil aantoonen, dat niet alles opgaat, wat daarin is neêrgeschreven.

Zoo meende Spr., dat het beoordeelen van de personen der voorstellers geene *inquisitie* daarstelde; het was *hem* allezins geoorloofd; ook kon hij niet beamen, dat zoodanig oordeel was afgesneden ten gevolge van het besluit, om het voorstel in nadere overweging te nemen.

De staatkundige toestand van Europa acht de heer DONKER zeer donker, vooral als hij zijn blik sloeg in plaats van

naar het Oosten naar Parijs. De Spr. gaf hier »eenige lessen uit Parijs«, hetgeen nog al revolutionnair anti-revolutionnair mag geacht worden. Reeds zag hij Belgie in de wapenen, onze militie aan de grenzen en de landweer met het geweer in den arm.

De koloniale geldmiddelen zijn, altijd volgens den heer DONKER, niet in al te favorabelen toestand, en de schatkist is nog altijd niet hersteld van de geleden schokken. Men heeft 22 millioen noodig voor de afschaffing van de slavernij, hier in het land zelf is nog zooveel noodig, dat de Spr. meent, dat aan afschaffing van belasting niet mag gedacht worden.

Al wat de *cijfers* betreft, die door de Voorstellers zijn aangevoerd, de heer DONKER acht het der moeite niet waard, ze te wederleggen; want zij zijn, volgens hem, slechts *illustratiën*. Maar hij is overtuigd, dat ze fautief zijn.

De politieke strekking van het voorstel was, voor den heer DONKER, het neteligste van de zaak. Van het meeste gewigt was, dat juist de heer THORBECKE, die als 5de onderteekenaar van het voorstel voorkomt, dat voorstel aan de Kamer had toegezonden! Waarom niet de eerste of oudste der negen mannen dit gedaan had, begreep de Spr. niet! Intusschen de heer DONKER wil de voorstellers op hun woord gelooven, en daarom zeggen: »er is geene politieke strekking«. Maar is er geene politieke strekking, dan behoorde alléén gelet te worden, *wat* tot afschaffing wordt voorgedragen, en dat de heer DONKER (lid der anti-revolutie) het voorgestelde afkeurt, spreekt van zelf. Om dit te betoogen, wordt alsnu herhaald, wat reeds vijftig malen is gezegd; weshalve het overbodig schijnt, mede in die herhalingen te vervallen. Slechts behoort aangestipt te worden, dat de heer DONKER *warme kleederen* wenscht gerangschikt te hebben onder de »eerste levensbehoeften«; en dat hij hoopt, dat het voorstel nimmer worde tot wet, opdat de considerans «niet blijve stralen onder het volk!» Wij hebben beide anti-revolutionnaire eigenaardigheden niet begrepen; welligt, dat het aan ons ligt.

De heer GEVERS zal niet in herhalingen treden van hetgeen hij bij de wet op de middelen over het belastingstelsel in 't algemeen, noch over zijne verwachtingen in 't bijzonder gezegd heeft.

Hij zal nagaan het voorstel zelf, dat hij niet gelooft, dat aan het doel zal beantwoord worden; hij bepaalt zich tot enkele opmerkingen omtrent de memorie van beantw., dat hij een doorwrocht stuk noemt.

Spr. staat bij enkele punten dier memorie stil.

1o. Of de accijns 5 of 10 cents bedraagt is zeker een voornaam punt, in verband tot den prijs van het vleesch. Hij meent, dat de berekening der Mem. van Beantw. op dit punt niet juist is; zijns inziens bedraagt de accijns nog niet eens 4 cents.

2o. het gezegde in gemelde memorie, dat de prijs van het vleesch hier te lande door de heffing van den accijns zelve niet minder kunstmatig wordt verhoogd dan door het be- [illegible] dat die verhooging geschiedt door het verschil van de prijzen te Londen en hier te lande. Spr. herinnert aan hetgeen door de heeren Schimmelpenninck, van Rappard en Rochussen reeds daartegen is bijgebragt. De voorstellers hebben de *midden prijzen* van Londen vergeleken met de hoogste *prijzen* hier te lande, en dat gaat niet op; men had ook voor hier te lande de middenprijzen moeten nemen. — Ook ziet hij niet in, dat het monopolie der slagters hier geheel of zoo dadelijk zal ophouden.

Ook hier bestaat, even als in Parijs, een zoogenaamd syndicaat van de slagers. Vooral kan Spr. niet toegeven, dat de omstandigheid, dat er accijns wordt geheven, den prijs van het vleesch buiten evenredigheid tot het bedrag der belasting doet stijgen, en dus hier 15 à 20 cents hooger dan te Londen is.

3o. Wat betreft het betoog der Mem. van Beantw., dat de rijken zoo weinig ($\frac{2}{7}$) in de belasting zouden betalen: Spr. zegt, dat men niet moet vergeten, dat de rijken het vleesch veel duurder betalen dan de andere klassen; men kan hun dus niet in de gemiddelde berekeningen opnemen. Zijn betoog strekt, om aan te toonen, dat de Mem. op dit punt zeer wondbaar is, en dan kan zij ook op meer punten wondbaar zijn.

Wat aangaat het tonnegeld: als het waar is, dat de invoer er door zal aangemoedigd worden, dan zal ook de uitvoer van andere producten er door toenemen; en is dat wenschelijk, dat dit in deze omstandigheden nog meer plaats hebbe? Zal er de prijs wel door dalen?

Nog iets meent Spr. te moeten zeggen, in verband met de schilderingen van de armoede: het toenemen van deze is eene geheel onbewezen zaak. Hij wijst op vele vereenigingen, die zich ter voorkoming of leniging daarvan hebben gevormd; bijv. op de soepkokerij te Leiden, waar voor 5 centen goede portiën soep worden gegeven. Hij bestrijdt voorts de toeneming van de krankzinnigheid, en komt tot de slotsom, dat men ten onregte te veel wijst op de armoede, dat de woningen der behoeftigen worden verbeterd, en dat men allerwege er op uit is, op menschlievende wijze de hand tot ondersteuning en tot verbetering van het lot der noodlijdenden toe te reiken.

Het is de pligt en roeping der Volksvertegenwoordigers hier te waken tegen overdrijving. Hij kan in 't algemeen wel instemmen in hetgeen de heer VAN FOREEST gezegd heeft; maar de beschaving werkt toch mede om de mindere klasse op te heffen; hij wijst er op wat Sir R. Peel gedaan heeft tot verbetering der arbeidende klasse.

Hij komt daarna terug op het voorstel, en vindt, dat het niet betreft de mindere klasse, maar den middelstand, en die is te fier, zegt hij, om onze liefdadigheid aan te nemen. Om armen te helpen moest al lang meer gedaan zijn, er wordt ook veel gedaan, namelijk, de zomerloonen in den winter te doen voortduren.

Maar het is bij het voorstel blijkbaar om de middelklasse te doen, en daartoe behooren voor de 75,000 kiezers in het land. De middelklasse hebben dit [illegible] voedsel, en zij niet, ze zullen het door deze voordragt zeker niet krijgen.

Bovendien meent Spr. te mogen vragen: waarom heeft de vorige Minister van Financien niet vroeger, toen hij in 't bewind was, de belasting op het geslagt afgeschaft? de afschaffing van den accijns op de varkens en schapen is hem afgedwongen: en waarom doet hij nu dit voorstel? Spr. kan de reden niet goed oplossen.

Hij bejammert het zelf, dat het voorstel niet kan aangenomen worden; want ging het door, dan zou men de beste overtuiging, door de ondervinding, krijgen, dat de uitkomst voor het beoogde doel niets zou beteekenen; terwijl het aan de schatkist een middel onttrok. Het nut der aanneming zou anders zijn, dat men zou zien, dat het is een vuurpijl en eene zeepbel.

De heer DIRKS erlangt daarna het woord. Hij bepaalt zich tot één hoofdpunt: het financiële vraagstuk. En dan meent hij dat de geldelijke toestand de afschaffing van een geheel middel niet toelaat. Zijn stelsel deswege is: geen afschaffing zonder equivalent, van evenveel rentebesparing als de afschaffing bedraagt (hier 16½ ton). En dat equivalent bestaat er niet. Er komt in zijne berekening nog *f* 75,000 te kort, bij de afsluiting der dienst van 1853, en als hij zelfs tot ult°. Dec. 54 rekent, dan beloopt dat te kort *f* 332,000 aan rentebesparing.

Dus ook, als de dienst van 54 er bij gerekend wordt, dan is er nog geen voldoend equivalent aan zoodanige besparing. Dit is voor hem de hoofdreden tot verwerping. Daarbij komen nog andere redenen, meestal nog ook van financielen aard en als voorwaarden van een goed, stevig, ordelijk financieel beheer bij hem geldende. — Bij alle vroegere voorstellen van dezen aard is op equivalent gerekend; en zijn wij dan nu zoo zeker voor de toekomst, dat men zonder zulk eene vergoeding belastingen zou afschaffen? Neen: de voorzigtigheid gebiedt hier niet van den aangenomen regel af te wijken.

Overigens vreest spr. dat de maatregel de gewone rijksfinantiën in verwarring zou brengen, vooral met het oog op de bepalingen der gemeentewet.

Wat het tonnegeld aangaat, hij was in 1850 voor de afschaffing daarvan, maar ziet nu, dat het behoud van het tonnegeld de goede uitkomsten der scheepvaartwetgeving niet heeft belet. — De Kamers van Koophandel dringen wel op deze afschaffing aan, en te regt, maar niet zoo zeer op dadelijke afschaffing, vooral in verband tot de groote verdiensten uit de hooge vrachten.

Meer dan dit, zou helpen wijziging in het regt op patent, zoo als de vorige Regering in der tijd heeft voorgesteld. Tot deze en meer nuttige zaken gebruikte de Regering de 8½ ton, die zich thans als overschot in de schatkist over 1853 bevinden.

Morgen ten 11 ure voortzetting.

De *aard* en de *strekking* van de discussien in de Tweede Kamer over het Voorstel der negen leden, zijn hoogst opmerkenswaardig.

In weinige woorden kunnen wij die karakteriseren, ons voorbehoudende later daarop uitvoerig terug te komen.

Zelden is, over een *zoo* eenvoudig wetsontwerp, door elk der sprekers *zoo veel* gezegd.

Elke tegenstemmer is, ondanks gewone onvruchtbaarheid, een CICERO, en onuitputtelijk in argumenten, om te betoogen, dat het Voorstel onaannemelijk is.

Daartoe worden de cijfers der Voorstellers overvleugeld door nieuwe, bij duizenden, in éénen adem aangevoerd, en waarvan het gehalte en de waarde niet zijn te constateren.

Daartoe wordt zelfs de leer der praedestinatie, met al hare afzigtelijke fataliteiten, verkondigd en men hoort verklaren, dat de *wetgeving* en de *Regering* NIETS kunnen doen om den druk te verligten; dat de Voorzienigheid alleen helpen kan, en alsof aan den ijver, aan den eigen wil van den mensch, onder Godes bijstand, *niets* ware overgelaten of vergund, hoort men prediken: er is eene *bestemming*; te vergeefs tracht gij daarop inbreuk te maken; waartoe dus een stand te verligten, dien God bestemd heeft tot lijden?!!

Nu men voor *eigen* opinie moet uitkomen en zich kwalijk in de kolossale pagina's van het Voorloopig Verslag kan verliezen, wordt geen woord meer gerept van het vraagstuk der koloniale bijdragen. De heer ROCHUSSEN zelf vereenigt zich met de denkbeelden, omtrent dit punt door de Voorstellers ontwikkeld. En niemand durft het wagen, de *sprookjes* voor zijne rekening te nemen, die in het Verslag omtrent den ongunstigen staat onzer finantiën zijn opgedischt.

Geen der tegenstanders verklaart »populariteit« te bejagen, of vrees te koesteren van die »te verliezen.« Maar *elke* redevoering is een onomstootelijk bewijs, hoezeer men vreest, dat *de Natie*, minder bevooroordeeld, meer onbevangen, minder vragende naar den persoon die *geeft*, dan *naar hetgeen wordt gegeven*, met de haar eigen helderheid van begrip, doorzien zal het spinneweb van drogredenen, om zóó tot de eigenlijke drijfveren van den tegenstand te komen.

Om de voorstellers in een slecht daglicht te [illegible] schildert men de uitoefening van een grondwettig [illegible] af als eene *aanmatiging van gezag*, als een *op zij* [illegible] *ven van de Regering*, als een eigenmagtig aanvatten [illegible] *het roer van den Staat*. En zoodanige schildering [illegible] geleverd door den man, die dit zelfde grondwettig [illegible] heeft helpen *daarstellen*, door het manhaftig al [illegible] palladium van 's volks vrijheden te verdedigen; [illegible] meer nog, toen dat regt niet zoo volkomen in de Gr[illegible] wet was geschreven, reeds in 1844 in de Kamer e[illegible] de meeste kracht op aandrong, *om eene geheele Gr[illegible] wetsherziening*, bij wijze van initiatief, van de Tw[illegible] Kamer te doen uitgaan!!

Om de voorstellers te doen uitkomen, als de Re[illegible] ring overrompelende, als hunne ontwerpen met [illegible] diepste geheim voor haar en voor hunne medel[illegible] bedekt hebbende, wordt de bepaalde *onwaarheid* [illegible] kondigd, dat zij, bij de behandeling van de begroo[illegible] in de sectiën, geen woord over afschaffing van belas[illegible] hadden gezegd. En het blijkt, dat men in de sec[illegible] zelfs heeft aangekondigd, dat, bijaldien de Rege[illegible] geene maatregelen nam tot leniging van den alge[illegible] nen druk, *leden der Kamer het initiatief zouden nem*[illegible]

Eindelijk is de vrees voor de kracht der »consti[illegible] tionnele partij« alom bemerkbaar. Zij drijft in [illegible] redevoering boven; zij wordt zelfs belagchelijk. [illegible] scheldt, raast, tiert op de »gevallen politiek«; e[illegible] niet *meer* noodig om te bewijzen, dat men erke[illegible] slechts door een handige kaarten-volte meester van [illegible] terrein te zijn geworden, en dat men waggelt met [illegible] kaartenhuis, waarop men gezeteld is. Die doodsan[illegible] die starende blik op de kiezers, dat ootmoedig a[illegible] verzoeken voor een uit te brengen votum: dat a[illegible] beschaamt de zegekreet der ministriële bladen: [illegible] liberale partij is van den Nederlandschen bodem w[illegible] gevaagd!«

De nederlaag, die het voorstel door *zoodanigen* teg[illegible] stand in *deze* Kamer zal lijden, is zijne overwinn[illegible] De Nederlandsche natie zal de argumenten vóór [illegible] tegen toetsen aan *haar* belang; zij zal leeren, hoe [illegible] partij-belang en partijzucht voeren kunnen. Zij zal [illegible] vraag beantwoorden, of terwijl in Belgie bijv. [illegible] partijen zich vereenigden, *om het Volk te verligten* [illegible] in Nederland elke poging daartoe behoort te word[illegible] verijdeld, *omdat zij wordt voorgedragen door de consti[illegible] tutionnelen in het Vaderland?*

Naar het schijnt is de meening niet zoo geh[illegible] ongegrond geweest, dat de instelling van *Het Meta[illegible] Kruis* iets meer zou beteekenen, dan het geopenbaa[illegible] doel. Althans wanneer *de Fakkel* goed is ingelic[illegible] die, apodictisch, de volgende toelichting, wel de o[illegible] weging waardig, in zijn No. 50 mededeelt:

»*Het Metalen Kruis* is een kruis voor de Roomsche pa[illegible] Die partij kan haar doel niet bereiken zoolang *Nederland* [illegible] zich zelf staat. Vijftien jaren lang was *Belgie* vereenigd [illegible] *Nederland*, en dit was het oorspronkelijke doel van den opst[illegible] dat de zaak zou worden omgekeerd en dus *Nederland* vereen[illegible] worden met *Belgie*. Duizenden namen nu de wapenen op, [illegible] einde zich tegen dat doel te verzetten. De uitkomst bekroo[illegible] het werk. Het doel, dat de opstand beoogd had, werd verijd[illegible] *Nederland* werd niet in *Belgie* ingelijfd, maar werd zelfs [illegible] *Belgie* verlost.

»Die uitkomst was, is en blijft voor de Roomsche partij [illegible] doorn in het oog, en het is nog altijd hare vurigste hoop, [illegible] *Nederland* met *Belgie* worde vereenigd, en *het Metalen Kr[illegible]* is haar daarom een kruis, omdat zij in hetzelve een bele[illegible] ziet voor de verwezenlijking van deze hare hoop.

»Zij ziet goed.

»Wij willen gaarne met onze Vlaamsche taal- en stamverw[illegible] ten als goede naburen leven, maar met hen vereenigd zijn on[illegible] denzelfden kardinaalsstaf willen wij niet. Wij willen als Ne[illegible] landers op ons zelven blijven. Dit is de geest, dien *Het Meta[illegible] Kruis* bij het opkomend geslacht tracht aan te kweeken.«

Diep zouden wij het betreuren, wanneer *het Meta[illegible] Kruis* op die wijze bleek, niet alleen eene partij-ve[illegible] eeniging te zijn ter herlevendiging van den in 18[illegible] en naastvolgende jaren verklaarbaren afkeer van Belg[illegible] maar ook eene »protestantsch-politieke vereeniging[illegible] die, onder half militairen vorm, tegen onze R. C. lan[illegible] genooten zou gerigt zijn.

De Fakkel spreekt duidelijk. Hij zegt: »Dit is [illegible] geest, dien *het Metalen Kruis* bij het opkomend g[illegible] slacht tracht aan te kweeken.«

Wij hopen het niet. Bij zoo beslissende uitspra[illegible] echter is »weerspraak« van bevoegde zijde, nu [illegible] gerustheid nog niet in aller gemoed is gevestigd, na[illegible] onze meening niet overbodig.

Het tijdschrift »*de Vereeniging*« levert in het nomm[illegible] van *December* 1853 nog politieke beschouwingen o[illegible] de beraadslagingen van de wet op het toezigt [illegible] kerkgenootschappen.

De Redactie doet opmerken, dat de rede van [illegible] heer GROEN VAN PRINSTERER indruk heeft gemaakt[illegible]

»Zeer zeker, grooten indruk, en verbeeld u na den [illegible] »GROEN sprak de heer REINDERS, landbouwer, zoo [illegible]

»weet, in *Groningen*. *Grooter contrast kon er wel niet zijn.*
»*De laagste waartoe men verviel deed de hoogte van waar men*
»*afdaalde nog meer waarderen.*«

Men bemerkt, dat hier een Jonkheer of Baron spreekt; immers de eenvoudige landprediker, *Dr. Heldring*, die zich eer ten doel stelt, de mindere standen op te heffen dan te verlagen, zal over de bevoegdheid van een landbouwer, om te spreken, waar de vrijheid van godsdienst wordt aangerand, zulk een oordeel niet uitspreken; — dat *moet* een *Jonkheer* VAN SINGENDONCK of een *Baron* MACKAIJ zijn, die zoodanige politieke beschouwingen leveren kan.

Moet de Redacteur HELDRING zulks plaatsen? Gewis; als men uit de maandelijksche lijst der giften en aalmoezen bemerkt, dat voor zijne philantropische instellingen *van zekere zijde* belangrijke ondersteuningen worden gedaan, Zoeker de weigering eene zware proef.

In zulke *Christelijke stemmen* zouden wij bovenal gewaagd hebben de inachtneming der gewigtige lessen: »Zijt met ootmoedigheid bekleed; — acht een ander uitnemender dan u zelven; — Hebt acht dat gij uwe »aalmoes niet doet voor de menschen, om van hen »gezien te worden.«

Maar er is nog meer.

Wat is de taktiek der liberalen?
»1°. Te zorgen dat de verkiezingen in 1854 beter uitvallen.«

De conscientie der anti-revolutionaire partij schijnt, op het punt der verkiezingen, niet vrij of gerust.

»2°. De vrijzinnigen zorgen, dat deze Regering, die voor hen »slechts eene voorbijgaande schim is, niets doet hetwelk het »door hen met kies-, provinciale- en gemeentewet opgetrokken »gebouw zou bederven.«

De beraadslagingen over de begrooting hebben ruimschoots aangetoond, hoezeer de *Regering zelve* over die wetten denkt.

»3°. Inmiddels moet het Ministerie, zooveel mogelijk, ondermijnd worden.«

Wij gelooven, dat het Ministerie meer steun vindt bij de liberale-, dan bij de anti-revolutionaire partij.

En nu springen de *politieke beschouwingen* van Julij 1853 op November 1853, — het voorstel tot afschaffing van den accijns op het geslagt. — Van het tonnegeld wordt gezwegen.

»Vergeet nooit en bij niets van uw *zondaars* standpunt uit te »gaan, niet als de vrijzinnigen van de waarde maar van de »onwaarde van den mensch.«

Wij voegen er bij: »van de waarde des heeren GROEN, »van de onwaarde des Heeren REINDERS.«

Er staat geschreven:
»Gij geveinsde! werp eerst den balk uit uw oog, »en dan zult gij bezien, om den splinter uit uws »broeders oog uit te doen.«

Buitenland.

FRANKRIJK.

Er is officiëel medegedeeld, dat de Keizer op den 1 Januarij het corps diplomatique en de staats-collegien zal ontvangen. Den 2den zal eene groote receptie plaats hebben in de Tuilerien.

— Het Credit Mobilier heeft slechts voor de helft en niet voor het geheele bedrag der Turksche leening ingeschreven. Namik-Pacha begeeft zich thans naar Londen, om te trachten de overige gelden te verkrijgen. Men twijfelt echter of hij daar even goed als te Parijs slagen zal.

— Men ziet binnen kort de benoeming te gemoet van de commissie, welke belast zal worden met de regeling der aanstaande groote tentoonstelling voor nijverheid en schoone kunsten. Men verzekert, dat Prins Napoleon tot voorzitter dezer commissie zal worden gekozen.

— De *Patrie* verzekert, dat slechts op eenige provinciale markten de graanprijzen gestegen zijn, doch dat zij op de overige staande zijn gebleven. Het blad stelt eene nadere daling, ten gevolge van groote toevoeren uit het buitenland, als na ophanden.

— De Bisschop van Vivres heeft het noodig geoordeeld, om door middel van een openlijk mandement op te komen tegen den zoogenaamden tafeldans.

PRUISSEN.

Twee oorlogsschepen zijn naar de Middellandsche Zee gezonden, om de Pruissische handelsvaartuigen te beschermen.

SPANJE.

Volgens berigten uit Madrid van den 11 dezer, bevat het regeringsblad de besluiten, waarbij onderscheidene hooge ambtenaren, die tevens leden zijn van den senaat en tegen het ontwerp der regering, betreffende de spoorwegen, gestemd hebben, van hunne ambten worden ontslagen.

RUSLAND.

Volgens officiële opgaven bedraagt de bevolking van al de provincien en al de bezittingen des Russischen Rijks thans gezamenlijk 65,170,598 zielen.

TURKIJE.

Er zijn geene nadere berigten uit het Oosten, maar er is wel eene gebeurtenis te vermelden, welke daarmede in regtstreeks verband staat: het ontslag van lord Palmerston. Men weet hoezeer die staatsman in de jongste jaren tegen Rusland gekeerd is geweest en hoe hij vooral in 't afgeloopene steeds de oorlogspartij heeft voorgestaan, althans krachtiger staatkunde, dan z. i. gevolgd werd, en waaraan hij thans de verwikkelingen in het Oosten moet wijten.

Er was geschil ontstaan over een vraagstuk van binnenlandsch belang, te weten, het kiesregt; en het heette, dat lord Palmerston daarom zijn ontslag verlangd had. Doch men heeft spoedig begrepen, dat dit niet de ware reden was van het door den minister gedane verlangen; zoowel te Londen als te Parijs heeft zijn ontslag eenen diepen indruk veroorzaakt. Men ziet in, dat de aftreding van dien staatsman hem een overwigtigen invloed in het Parlement en bij het volk zal geven tegenover Lord Aberdeen, die de vredes-partij voorstaat. Het zou dus zeer ligt mogelijk zijn, dat hij in de aanstaande zitting van het Parlement de leider der oppositie zal zijn.

(De Fransche *Moniteur* heeft in zijn nº. van den 18 een betoog geleverd, dat het bedoeld ontslag niet met de Oostersche Zaken in verband zou staan, hoe dit zij, het aftreden van een der eerste Britsche staatslieden op dit gewigtig tijdstip, geeft een gevoeligen stoot aan het bestaande bewind. Het schijnt, dat Lord J. Russell het bestuur over de Binnenlandsche Zaken zal overnemen.)

— De berigten van het oorlogstooneel zijn weinig in getal.

De Turksche admiraal Mustapha-pacha heeft op de Circassische kust eene aanzienlijke hoeveelheid wapenen en amunitie met goed gevolg ontscheept.

De verliezen der Turken, zoowel te land als te water, worden steeds door de Fransche en Engelsche bladen als de voorboden van ernstiger gebeurtenissen beschouwd. De Engelsche en Fransche vloten zullen nu welligt in de zwarte zee zijn binnengeloopen.

— Het *J. des Debats* behelst den tekst van het protocol, dat door de vertegenwoordigers der vier groote mogendheden te Weenen is geteekend, alsmede de collectieve nota, waarbij alleen aan de Porte gevraagd wordt, op welke voorwaarden zij den vrede wenscht. Wat het protocol betreft, het bevat de verklaringen van de vier mogendheden nopens de handhaving van de oude traktaten tusschen Turkije en Rusland gesloten, alsmede de integriteit van het Ottomannische Rijk.

— Men verwacht ieder oogenblik de tijding van een beslissend gevecht in de vorstendommen, daar vorst Gortschakoff aanzienlijke strijdkrachten in klein-Walachije verzamelt en voornemens schijnt, om de Turken, het koste wat het wil, naar den regteroever van den Donau terug te dringen. Het blijft de vraag, of hem dit zal gelukken, daar de Turken op een aanval moeten voorbereid zijn en zich in hunne sterke positie aan den linkeroever te Kalefat nog meer verschanst hebben. Men verwacht van den uitslag dezer onderneming van den generaal Gortschakoff eene beslissende uitwerking op den loop der onderhandelingen.

Van de Turksche zijde wordt het verlies in Azie op slechts 1000 man gesteld.

Binnenland.

's Gravenhage, 19 December.

Z. M. heeft benoemd tot burgemeester der gemeente Geertruidenberg den heer L. P. Kuene, en tot burgemeester der gemeente Vries mr. J. Linthorst Homan.

Z. M. heeft mr. J. B. Roelink, op verzoek, eervol ontslagen als notaris te Winterswijk.

Z. M. heeft den majoor Johs. de Veer, gezaghebber van St. Eustatius, op zijn daartoe gedaan verzoek, verleend een eervol ontslag als zoodanig, onder toekenning van pensioen, en tot gezaghebber van St. Eustatius benoemd den heer W. H. J. van Idsinga, thans landdrost van het district Nickerie in de kolonie Suriname.

De Minister van Financien heeft de belanghebbenden verwittigd, dat van nu af tot aan het einde der maand Februarij e. k. de verzending van de brievenmalen bestemd voor N. I., met de landpost over Triest, telkens met één dag zal worden vervroegd, tot voorkoming eener gedurende het winterseizoen ligt mogelijke vertraging in de overkomst. De laatste dagen der verzending uit Amsterdam, Rotterdam enz., zijn alzoo gedurende het bovengemelde tijdvak den 5den en den 20sten van elke maand en uit andere gedeelten van het Rijk in evenredigheid. Tevens zijn al de belanghebbenden, die aan de verzending langs den weg over Marseille de voorkeur geven, aangemaand, om het daarmede niet op den laatsten dag te laten aankomen, zoolang de overtogt der rivieren met bijzondere moeijelijkheden gepaard gaat.

De Eerste Kamer heeft heden, na eene langdurige beraadslaging, aangenomen het wetsontwerp op het bouwen en planten in den kring van vestingen enz.

* Z. M. de koning wordt morgen in deze residentie teruggewacht.

Wij hebben reeds den 14den dezer gemeld, dat de Staatscommissie, benoemd bij Koninklijk Besluit van 24 Sept. jl., op den 12den dezer het *eerste* gedeelte van haren arbeid had ingediend, namelijk dat gedeelte, hetwelk betrekking had tot het beramen der grondslagen, welke bij de wet tot regeling eener nieuwe regterlijke inrigting zullen worden gevolgd.

Andere dagbladen hebben later verkeerdelijk gemeld, dat de Commissie haren *geheelen* arbeid bereids voltooid zoude hebben. Dit wordt dan ook door de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* tegengesproken. De wijze, waarop dit gedaan is, levert, meenen wij, een nieuw bewijs op, dat men den *Nieuwsbode* meer speciaal beschouwen mag als te zijn het orgaan van den Minister van Justitie.

Wij hebben het niet overbodig geacht, dit te herinneren. Waarom, zal wel begrepen worden.

Men verneemt, dat dezer dagen, op 's Konings speciaal last, bij legerorder, Z. M. bijzondere tevredenheid en goedkeuring is uitgedrukt aan den officier van gezondh. 1ste klasse A. Matthijsen te Venlo, ter zake van zijne welgelukte pogingen tot verbetering en volmaking in de aanwending van het gips-verband, waarvoor hij nu onlangs door Z. M. tot ridder der orde van de Eikekroon is benoemd geworden.

* Op aanstaanden Woensdag, den 21 December, zal de gewone audientie van den Minister van Kolonien geen plaats hebben.

* Door den Hoogeerw. heer I. J. van Vree, Bisschop van Haarlem is aan 2700 geloovigen behoorende tot de verschillende kerken in de residentie, met die te Scheveningen daaronder begrepen, het heilig vormsel toegediend, en in de bediening daarvan Zondagavond ten half zeven ure plegtig godsdienstig met lof en het Te Deum in de Roomsch Katholieke Kerk op het Binnenhof besloten; welke dienst door ZHEW. bijgestaan, door een groot aantal geestelijken verrigt werd. De kerk was tot dat einde met groen en bloemen versierd, terwijl nevens het altaar voor ZHEW. een troon was opgerigt van rood fluweel met goud borduursel, in welks midden het wapen van ZHEW. prijkte. De toevloed der leeken was verbazend groot. Het ruime kerkgebouw kon al de opgekomenen niet bevatten. Heden morgen heeft ZHEW. in gemelde kerk de mis gecelebreerd voor de weldoeners van de Vereeniging van de St. Vincentius de Paulo. Door de kinderen dier vereeniging werd de mis gezongen. ZHEW. heeft heden morgen dat gesticht bezocht en is aldaar op plegtige wijze ontvangen geworden.

* Heden heeft er aan de stads-armen eene uitdeeling van brandstoffen plaats gehad.

* Dezer dagen is alhier uit Parijs aangekomen de heer Bazzini, een violist van uitstekende bekwaamheid, die zich in den Italiaanschen Schouwburg in genoemde hoofdstad met veel onderscheiding heeft doen hooren. De zuiverheid van stijl en het wegslepende der voordragt van dezen meester die met de gave van uitvoering die met der compositie paart wordt zeer geroemd. De werken van Beethoven en andere eerste meesters, vinden, naar bevoegde beoordeelaren, in hem eenen waardigen tolk, en op zijne reizen in Duitschland en Frankrijk heeft hij zijnen roem wel gevestigd. Men verzekert, dat deze kunstenaar voornemens is, zich in deze residentie en andere steden hier te lande te doen hooren.

De heer Karel Arnoldus Scheffer, ridder van het Legioen van Eer, broeder van de beroemde schilders Arie en Henri Scheffer en zelf een verdienstelijk schrijver, is den 11den dezer te Parijs overleden.

Roosendaal, 18 December. Reeds lang koesterde men het denkbeeld dat de ijzeren weg van Antwerpen op Rotterdam, met Nieuwjaar tot hier zoude in gereedheid wezen, doch met allen grond vreest men, dat een groot gedeelte van de aanstaande lente zal verloopen, alvorens men zich van genoemden weg zal kunnen bedienen. Het stationsgebouw is zijne voltooijing nabij en heeft een fraai uiterlijk. Voor het overige is de bedding van Antwerpen tot hier nog niet genoegzaam

voorzien van zand, terwijl rails, balken en andere benoodigde zaken in menigte zijn aangebragt.

— Heden is in de omstreken van deze gemeente door een jager een volwassen arend gevangen, welke in de struiken verward was en een haas in de klauwen had.

Op een verzoek van de Zwolsche Stoomboot-Maatschappij, om eene stoombootdienst te mogen aanleggen van Assen over Meppel naar Zwartsluis, heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken te kennen gegeven, dat Z. Exc., alvorens over bovengemeld verzoek te beslissen, verlangt, dat er eene proefvaart met eene stoomboot langs de Drentsche hoofdvaart en het Meppelerdiep plaats hebbe.

• Aan de Utrechtsche hoogeschool zijn bevorderd tot doctor in de chirurgie de heer W. N. Koopman, med. en art. obst. doctor te Mijdrecht, met theses, en den de heer L. v. Loenen, van Utrecht, tot doctor in de medicijnen, na verdediging zijner dissertatie *contagio morbi syphilitici imprimis secundarii.*

•Z. M. heeft bij besluit van 7dezer, n°. 93, beslist, dat het lidmaatschap der regterlijke magt onvereenigbaar is met de functien van rentmeester der stadsarmen-kamer te Schiedam.

• Z. M. heeft afgewezen het aan HD. gedaan verzoek door eenen gemeente-secretaris in de provincie Groningen, tot het bekomen van dispensatie om gelijktijdig de functien van secretaris met het beroep van stokwaarnemer, te mogen waarnemen.

Den 16den dezer werden aan het Nieuwe Diep twee Heldersche sloeperlieden door eene vischsloep van Maassluis aangebragt, die, vier mijlen van Katwijk in een klein vlet drijvende waren gevonden. Zij waren den 14den dezer 's morgens van het Nieuwe Diep in zee gegaan en werden van Petten door den stroom verleid. Zonder de ontmoeting van de vischsloep zou de koude en de stormwind weldra een ongelukkig einde aan hunnen toestand hebben gemaakt.

De Gustaaf-Adolf-Vereeniging, wier hoofdzetel te Leijden is gevestigd, breidt zich meer en meer uit. Alhier, te Haarlem en te Leeuwarden zijn reeds afdeelingen ontstaan. Te Amsterdam is mede een comité gevestigd en zal op den 27sten eene algemeene openbare vergadering plaats hebben. De Leijdsche afdeeling telt reeds ruim 300 leden.

Het stedelijk bestuur van Amsterdam heeft bij gelegenheid, dat de heer C. de Bie, hoofdcommissaris van politie aldaar, zijne veertigjarige ambtsbetrekking vierde, aan dien heer een fraai zilveren inktkoker ten geschenke aangeboden.

Men verneemt, dat er een conflict is ontstaan tusschen het stedelijk bestuur van Arnhem en het comité van het aldaar gehoudene nationaal zangersfeest. Het gebouw *Musis Sacrum* zou in der tijd aan dat comité zijn afgestaan, tegen betaling van ¼ van de bruto opbrengst van het feest. De opbrengst heeft echter de gemaakte aanzienlijke onkosten niet gedekt en het herhaald verzoek van het comité, om ontheffing van den bedongen huurprijs, is door den raad afgewezen. Waarschijnlijk zal dus Arnhem, indien er weder een zangersfeest mogt plaats hebben, het tooneel daarvan niet zijn.

Eenige van de gegoedste ingezeten van Roden hebben het plan gevormd, om van die gemeente tot in het Leekstermeer eene vaart te laten graven, ten einde op die wijze hunne producten des te gemakkelijker naar de stad Groningen te kunnen vervoeren. Reeds is men met de opneming van het terrein bezig.

Men verneemt, dat dezer dagen van regeringswege aan eenige militairen van het koloniaal werfdepôt te Harderwijk, vergunning is verleend tot het aannemen en dragen van den gedenkpenning, in Pruissen ingesteld voor getrouwe werkelijke krijgsdienst in 1848 en 1849 en die van Baden, wegens deelname aan de krijgsverrigtingen van 1849.

De Commissie uit de algemeene armen-vergadering alhier, belast met het verschaffen van arbeid aan behoeftigen, heeft dezer dagen, bij het gewone Inschrijvings-billet aan hare stadgenooten een kort (zesde) verslag van hare verrigtingen gedurende het afgeloopen jaar aangeboden. Daaruit blijkt, onder anderen, dat gedurende de wintermaanden ruim 100 personen, allen vaders van huisgezinnen, in dienst der Commissie werkzaam geweest zijn. De werkzaamheden hebben een aanvang genomen in Januarij 1853, en zijn voortgezet tot het einde van Maart. De arbeiders hebben weder bij aanneming gewerkt; — het maximum der verdienste is geweest *f* 4 per week. Er is eene nieuwe weg aangelegd naar de oude akkers, waardoor het vervoer van mest en producten gemakkelijk is gemaakt, en door het afgraven van duinen is weder veel goede grond aangewonnen. Eene proef, om de akkers tegen de verstuivingen met zoogenaamde kanjers, die voor zeer geringen prijs verkrijgbaar zijn, te beschutten, heeft wel voldaan. Gedurende de maand April is een gedeelte van het werkvolk bezig gehouden met spitten en het leggen van aardappelen. Daar de oude akkers nu gedurende vijf achtereenvolgende jaren met aardappelen waren bepoot geweest, en zij het vorige jaar een zeer slecht gewas hadden opgeleverd, heeft de Commissie, op raad van deskundigen, besloten, ze met winterrogge te bezaaijen. De rogge is op het land verkocht en heeft, niettegenstaande een gedeelte, ten gevolge van de vele en langdurige sneeuw in het voorjaar, niet was opgekomen, nog ruim *f* 300 opgebragt. De Opzigter C. J. Kiekens, die steeds gedurende de drie winter-maanden de werkzaamheden bestuurt, heeft weder uitmuntende diensten aan de Commissie bewezen. De oogst is boven verwachting gunstig uitgevallen; — de akkers hebben opgeleverd bijna 900 mudden aardappelen van uitmuntende qualiteit, die tot zeer hooge prijzen zijn verkocht. De Commissie acht het overbodig, hare onderneming op nieuw aan te prijzen of te treden in een betoog over het nut, dat er door wordt gesticht. Telken jare ontvangt zij de bewijzen, dat die onderneming door hare stadgenooten op prijs wordt gesteld, en dat de wijze, waarop de Commissie werkzaam is, de algemeene goedkeuring wegdraagt. Zij vertrouwt daarom, dat ook dit jaar, nu de prijzen der onontbeerlijke levensbehoeften zoo buitengewoon hoog zijn, en het verschaffen van arbeid dus meer dan ooit eene weldaad mag genoemd worden, zij door milde bijdragen in staat zal gesteld worden, vele ongelukkigen, gedurende den aanstaanden winter, aan een eerlijk bestaan te helpen.

De Commissie bestaat uit de heeren: F. G. A. Gevers Deijnoot, President. W. Cool, Secretaris. L. P. op den Hooff, Thesaurier. S. C. J. van Aalst. H. A. Klatte. Wolff Jacobson. J. N. Meeuwsen en [illegible] Ellinkhuizen.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Het zoogenaamd Protestantsch Volksblad «*de Fakkel*» maakt zich somtijds schuldig aan 't verkondigen van grove onwaarheden. Het blad geraakt ook daardoor bij velen in miscrediet.

Op éene dier vele ergerlijke onwaarheden willen we de aandacht vestigen met een enkel woord.

In n°. 47 van «*de Fakkel*» staat te lezen:

«De Staat slaat de hand aan de vicarij goederen die de Hervormde Kerk in Gelderland nog heeft overgehouden tot op den dag van heden.»

Dat de Staat de hand aan de vicarij-goederen, slaat is *waar*, — dat de Hervormde Kerk die ooit heeft gehad is *onwaar*, — dat ze die dus heeft overgehouden tot op den dag van heden, is.... *gelogen*.

Als alle andere geestelijke goederen, zijn weldra na de Hervorming, ook de vicarij-goederen *geseculariseerd*; — eerst door de ontvangers of rentmeesters der geestelijke kantoren geadministreerd; — later, bij algemeenen maatregel door den Staat — niet door de Kerk — verkocht.

Op vele plaatsen wist men echter voor het publiek gezag die goederen verduisterd te houden, of collatoren, die nimmer eenig regt van administratie hadden; maar alleen de bevoegdheid tot voorstelling van een jongeling (vicaris) om een deel der opbrengsten *ad studia* te genieten, hielden het beheer aan zich te brengen.

Wat doet nu, in dezen tijd, de Staat?

Hij aanvaardt het beheer over zijn eigen goed, dat men voor hem als eigenaar zoo verduisterd had weten te houden, dat het wel voor eeuwig verloren scheen. Hij doet dat overal, waar die goederen — die, naar men wil, in massa nog moeten aanwezig zijn, — maar worden ontdekt, onverschillig of zij zich in Protestantsche, dan wel in Roomsch-Katholieke handen bevinden; want dat er ook overgave van vicarijen, die zich in handen van Roomsch Katholieken bevinden, gevorderd wordt, is ons van nabij bekend.

Waar de Hervormde Kerk wettig eenige voordeelen van de opbrengst dier goederen trok, daar blijft zij die voordeelen behouden. En, waar het onderwijs omdat vroeger beheer, van een deel der revenuën verstoken was, daar wordt dat deel *ad studia* door den Staat thans uitbetaald. Men zie slechts de ingediende begrooting voor 1854, waarop aanmerkelijk voor beurzen van studenten eene aanzienlijke som meer dan vroeger is uitgetrokken; en zulks *wegens de meerdere opbrengst der geestelijke goederen.*

Wat de kloostergoederen van *St. Agathen* betreft, waarover de schrijvers in «*de Fakkel*» op zeer onverstandige wijze meêpraten, hebben wij de eer, die heeren te verwijzen naar hetgeen daarvan zoo juist vroeger in het *Handelsblad* geschreven is.

Het verwondert ons evenwel niet, dat een blad als «*de Fakkel*» zich veelmalen zoo ergerlijk vergeet, onwaarheden uitkraamt omtrent personen en zaken. Maar wij betreuren het, dat het zich zelfs niet ontziet, om, zoo als geschiedt in het berigt omtrent de vicarij-goederen, de openbare meening door verkeerde voorstellingen op te zetten tegen *wettige* daden der Regering!

Correspondentie.

De stukken van onzen geachten Correspondent te Leiden zullen *allen* worden geplaatst, zoodra eenigzins ruimte beschikbaar is. Zijn arbeid is *niet* verloren.

Advertentiën.

Laatste Berigten.

Z. M. heeft goedgevonden, in te willigen het verzoek van den 2den luit. A. J. M. C. baron de Poeson van het corps jagers te paard, tot het aannemen en dragen van het ridderkruis der 4de klasse van de Guelfen-orde, hem door Z. M. den Koning van Hannover geschonken.

De kantoren van den rijkstelegraaf zijn, langs de Duitsche lijnen, in verbinding gesteld met het telegraafkantoor te Pietra Santa, in Toscane.

Voor het overbrengen van berigten naar deze plaats is aan de Nederlandsche kantoren te betalen:

voor	1	tot 20	woorden	12.40 gl.
»	21	» 50	»	24.20 »
»	51	» 100	»	36.40 »

Bij de Eerste trekking der Eerste Klasse van de 222ste Staats-Loterij, op heden 19 December 1853 zijn prijzen van duizend gulden of daarboven te beurt gevallen aan de navolgende nommers: no. 19757 een prijs van *f* 1000; no. 14809 *f* 5000; no. 11964 *f* 1000; no. 12412 *f* 20,000; no. 8754 *f* 1000; no. 16448 *f* 1000; no. 16910 *f* 2500; no. 8187 *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, [illegible] December 1853.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	[illegible] ¹⁵/₁₆	*Hope* 1798/1816	5	104¾ ⅞
Dito Certificat.	2½	74 (¹⁵/₁₆	Dito 1828/1829	5	103 ¼
Dito dito	4	93¹/₁₆ ⅛ ¹/₁₆	Cert. 1831/1833	5	
O. I. Leening.	4		Dito Dito	[illegible]	
Amort. Syndic.	3½		Dito *Hope*	4	
Hand.-Maats.	4½		Dito *Stieglitz*	4	87¾
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten	2½		Insch. [illegible]	[illegible]	
D° *Rothschild*	2½		Certific. dito.	6	—
Frankrijk.					
Obligatiën	3		**Polen.**		
Spanje.			Obligatiën	4	
Nieuwe	1	21⁹/₁₆ ¹¹/₃₂			
Dito Buitenl.	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. ⁸/m.	3	41⅜ ½ ⅛			
Bew. Sp. Com.		5¼ ⁵/₁₆	Metalliek	5	76½ ¹¹/₁₆
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	92¼ ⅞
Portugal.			Dito letter B.	5	92¼ ⅛
Londen nieuwe.	5	36⅞	Dito 1847	2½	39⁹/₁₆ ¹¹/₁₆
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	2½	39⁹/₁₆ [illegible]

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 95½; Mexic. te Londen 3 pct. 22⅝; Dito Onh. 22½, 9/16; Gren. te Londen Onb. 20⅞; Dito Uitgesteld 7 15/16; Venez. 3½ pct. 31¼; Peru 4½ pct 62½, 3½, 3½.

Bij geanimeerde handel in de hoofdsoorten van Holl., in Oostenrijksche en Spaansche, Portug. en Russ. fondsen was de stemming over het geheel zeer gunstig, Peruanen blijven, na bereids verscheidene dobberingen ondervonden te hebben, merkelijk hooger.

FRANKFORT, Vrijdag, 16 Decemb. 5 pct. Metal. 80[illegible] Bankact. 1392; Loten fl. 250, 118; Spanje 1 pct. 21[illegible] dito 3 pct. 41⅝; Wissel op Weenen 103.

Onbeduidende variatie.